

Vesti

Izlaskom trinaestog, redizajniranog broja našeg Newslettera proslavljamo prvu godišnjicu objavljanja ove naše publikacije, kao i drugi rođendan Centra za američke studije.

Proteklu godinu započeli smo **Nedeljom američke kulture i društva**, koja se na Filozofskom fakultetu održavala od 24. do 29. februara. Studenti Filozofskog fakulteta imali su priliku da se upoznaju sa različitim fenomenima američke kulture, društva i istorije kroz predavanja profesora sa Odeljenja za istoriju, sociologiju, istoriju umetnosti i etnologiju i antropologiju. Pored toga, studenti su u okviru programa Nedelje američke kulture i društva posetili Ambasadu SAD i Radio televiziju Srbije.

Od marta meseca, pandemija koronavirusa je stigla i u Srbiju, stoga su se sve dalje aktivnosti Centra održavale onlajn. U duhu života u 2020. godini, Vukašin Zorić je u junu, preko Zoom platforme, održao predavanje o Španskoj groznici u Americi. Takođe, u saradnji sa Muzejom Jugoslavije, u 2020. započeli smo rad na projektu virtualne izložbe „**Jugoslovensko američki odnosi kroz foto-objektiv**“, koji će se nastaviti i u narednoj godini.

„Hamilton“

U današnje vreme karantina i rada od kuće, američka ambasada omogućila je profesorima i studentima Filozofskog fakulteta da pogledaju čuveni brodvejski mjuzikl „**Hamilton**“.

Diskusiju o mjuziklu studenti su zatim mogli da vode sa atašecom za kulturu, Majklom Brukom.

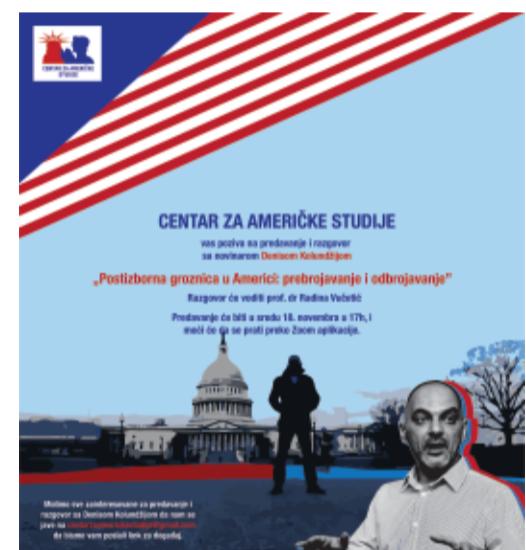
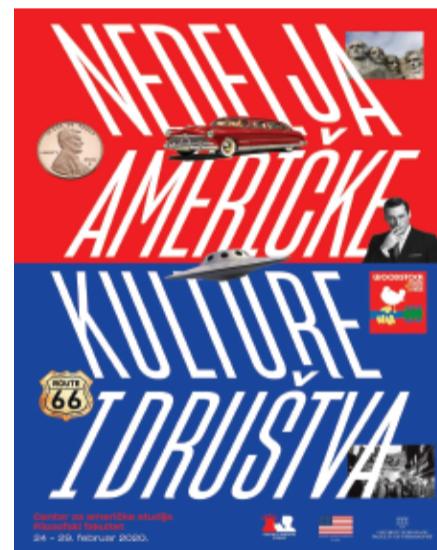
Nove rubrike Newsletter-a

Za kraj ove godine, odlučili smo da se srpsko-američkim odnosima pozabavimo i kroz dve nove rubrike. Od prethodnog broja Newslettera u sadržaj smo uveli rubriku **SRB-US-CV** u okviru koje ćemo se svakog meseca upoznavati sa dve uticajne ličnosti srpsko-američkih odnosa. Pored toga, od ovog meseca izdvajamo i dva istaknuta događaja iz istorije srpsko-američke saradnje u rubrici **SRB-US odnosi**.

Predsednički izbori 2020 u Centru za američke studije

Proteklu godinu obeležili su predsednički izbori u Americi. U skladu sa tim, Newsletter Centra za američke studije sadržao je rubriku u kojoj smo svakog meseca analizirali najaktuelnije događaje predsedničke trke između Donald Trampa i Džozefa Bajdena. Na vrhuncu izborne groznice, zahvaljujući Ambasadi SAD, imali smo priliku da čujemo predavanje istoričara **Dejvida Goldfilda** o izbornom procesu u Americi. Takođe, organizovali smo razgovor sa dr **Milanom Krstićem** i dr **Stevanom Nedeljkovićem** sa Fakulteta političkih nauka, koji vode projekat Američki izbori. Utiske o američkim izborima 2020. godine zaključili smo predavanjem novinara **Denisa Kolundžije**.

Ovom prilikom želimo da se zahvalimo svima vama koji nas čitate i koji pratite rad Centra za američke studije. S nestrpljenjem iščekujemo da podelimo sa vama naše dalje planove i aktivnosti, u nadi da ćemo se uskoro videti i uživo. Do tada, uživajte u našem novom broju Newslettera. Želimo vam srećan početak nove godine!

Prof. dr Radina Vučetić, upravnica Centra za američke studije

Katarina Beširević, Vukašin Zorić i Emilija Cvetković, urednici Newslettera

Artur Miler

Teško je tvrditi da je neki američki dramski pisac privukao veću pažnju u jugoslovenskoj javnosti od Artura Milera (1915–2005). On je pažnju zaslužio iz nekoliko razloga – zbog svojih drama, političkog opredeljenja i petogodišnjeg braka sa Merilin Monroe. Miler je, odrastajući u kontekstu Velike depresije, uočio da na ljudske sudsbine snažno utiču društvene i ekonomске sile van kontrole pojedinca. Njegove drame odlikuje snažna socijalna poruka i želja da svet prikaže onakvim kakav uistinu jeste. Kao komunista, bio je na udaru Komiteta za neameričke aktivnosti, a makartizam je uporedio sa suđenjima u Salemu u svojoj drami „Lov na veštice“.

Njegova levičarska ubedjenja

učinila su ga izvođenim i popularnim piscem i sa druge strane Gvozdene zavese. U beogradskim pozorištima do 1970. godine izvedeno je čak sedam njegovih komada, koje su pratili interesovanje publice i pohvale kritike. Artur Miler Jugoslovenima je uzvratio simpatije tokom posete Bledu 1965. godine, kada je pohvalio partizansku antifašističku borbu i samoupravljanje.

Karl Malden

Petar Sekulović, srpski migrant iz Hercegovine i industrijski radnik, u Sjedinjenim Državama oženio se Čehinjom Mini Seberom i dobio sina Mladena. Mladen je rano počeo da glumi u trupi koju je vodio njegov otac pri Crkvi Svetog Save u mestu Geri, u Indijani. Svoje ime promenio je kako bi bilo prijemčivije američkoj sceni, a na nagovor čuvenog režisera Elije Kazana. Ipak, prezime Sekulović je Karl Malden (1912–2009) šaljivo provlačio u brojnim replikama u svojim filmovima. Između ostalog, njegov lik u filmu „Suton“ (1982) Gorana Paskaljevića, jedinom jugoslovenskom filmu u kom je Malden glumio, preziva se Sekulović. Zlatne godine Maldenove

karijere su pedesete godine 20. veka. Za sporednu ulogu u filmu „Tramvaj zvani želja“ (1951) dobio je Oskara. Za sporednu ulogu u još jednom filmu u kom je Marlon Brando igrao glavnu ulogu, „Na dokovima Njujorka“ (1954), Malden je ponovo nominovan za nagradu holivudske Akademije. Karl Malden ovekovečen je 2018. godine spomenikom ispred Jugoslovenske kinoteke.

SRB-US odnosi

Američki komitet za pomoć Jugoslaviji

Američki predsednik Franklin Delano Ruzvelt i ministar spoljnih poslova Kordel Hal osudili su napad na Jugoslaviju aprila 1941. godine i objavili da će Sjedinjene Države slati humanitarnu pomoć jugoslovenskom stanovništvu. Dve godine nakon napada na Jugoslaviju, 1943. godine, u Vašingtonu je osnovana posebna organizacija u okviru Ujedinjenih nacija koja je trebalo da pomogne narodima nastradalim u ratu. UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration) je slala humanitarnu pomoć svake vrste, a najveći deo finansijskih sredstava poticao je upravo iz Sjedinjenih Država. Iako se ispomoć UNRRA-e Jugoslaviji najviše vezuje za period neposredno posle završetka rata, ova organizacija donirala je velike količine hrane jugoslovenskom stanovništvu i za vreme okupacije.

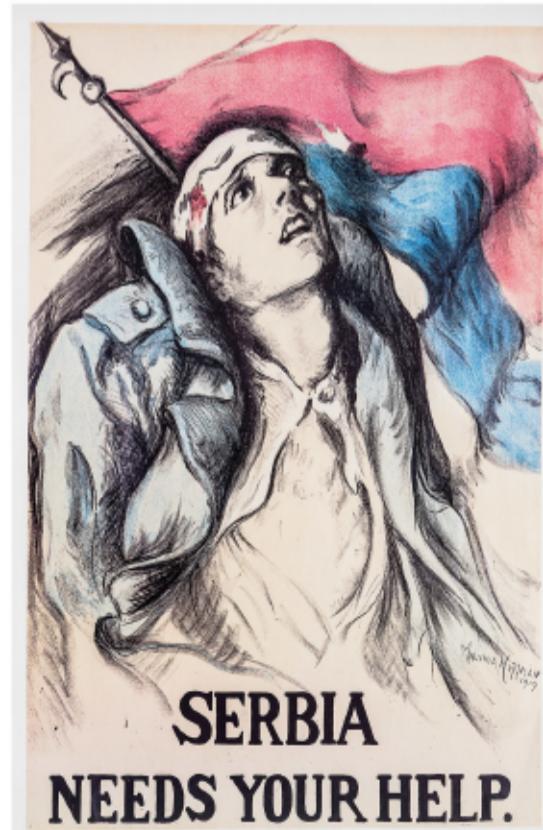
Rita Hejvort, 1945

1945. godine u Los Andelesu takođe je prikupljala pomoć za jugoslovensko stanovništvo.

Američki Crveni krst u Srbiji u Prvom svetskom ratu

Tokom Prvog svetskog rata u Sjedinjenim Američkim Državama vođena je kampanja za slanje pomoći srpskim vojnicima, ženi i deci. Još u prvim godinama rata, američki Crveni krst je slao medicinsko osoblje u Srbiju, kako bi se ukazala pomoć ranjenicima, ali i suzbila epidemija tifusa. Medicinski i humanitarni radnici iz Amerike ostali su na okupiranim teritorijama i nakon povlačenja srpske vojske, gde su se starali o preostalom stanovništvu. Darinka Grujić Radović, koja je emigrirala početkom 20. veka u SAD, došla je među prvim humanitarnim radnicima u Srbiju. Ostala je upamćena kao mama Grujić, zbog svog staranja o srpskoj siročadi. Pored

Poster Malvine Hofman

Pored toga, najvažniju ulogu u pružanju pomoći imao je Američki komitet za pomoć Jugoslaviji, osnovan 1944. godine u Vašingtonu. Komitet, na čelu sa violinistom Zlatkom Balokovićem, bio je humanitarna organizacija koja je imala za cilj pomaganje institucija i pojedinaca u Jugoslaviji koji su propatili od rata. Pored jugoslovenskih emigranata, američke javne ličnosti su takođe pomagale rad Komiteta i prikupljale humanitarnu pomoć za Jugoslaviju. Eleonora Ruzvelt bila je počasna predsednica Komiteta, dok su se i druge ugledne ličnosti, poput pisca Tomasa Mana ili guvernera Njujorka Herberta Lemana, uključile u humanitarni rad Komiteta. Popularna holivudska zvezda, Rita Hejvort

nje, u Srbiju još oktobra 1914. godine stižu i dr Edvard Rajan, dr Džejms Donovan i dr Viljem Aheri. U novembru iste godine, američki pravnik i industrijalac, Džon Frottingam je pored novčane pomoći poslao u Srbiju i čitavu jednu opremljenu bolnicu.

Tokom četiri godine rata, u Sjedinjenim Državama neprestano je organizovano prikupljanje pomoći srpskim vojnicima i civilima. Mnogobrojni plakati za slanje hrane, medicinske i finansijske podrške Srbiji datiraju iz ovog perioda. Ilustraciju za jedan od postera izradila je Malvina Hofman (1885-1966), američka umetnica i autorka, koja je tokom rata volontirala u američkom Crvenom krstu.

Publikacije

Brendon O'Connor, **Anti-Americanism and American Exceptionalism. Prejudice and Pride about the USA**, London and New York: Routledge, 2020.

Tokom dvadesetog veka, kako su Sjedinjene Države postajale globalno prisutnije, bilo politički, ekonomski ili vojno, sve očiglednije su postale dve pojave – ideja o američkoj izuzetnosti i antiamerikanizam. Australijski politikolog i profesor američkih studija na Univerzitetu u Sidneju Brendon O’Konor posvetio je najveći deo svoje naučne karijere istraživanju upravo ova dva fenomena. Svoja saznanja sabrao je u monografiji „**Anti-Americanism and American Exceptionalism**“. Knjiga je podeljena na sedam tematskih poglavlja. Prvo poglavlje posvećeno je analizi korena antiamerikanizma, i nudi istorijski pregled ove pojave još od 18. veka. Trampova reinterpretacija američke izuzetnosti tema je zaključnog poglavlja. O’Konorova polazišna tačka je da su američka unutrašnja i spoljna politika i amerikanizacija stvari koje se tiču i svih neamerikanaca. Njegova želja je da objasni antiamerikanizam kako bi sprečio da negativan odnos prema SAD, zasnovan na njenim karikaturalnim predstavama, postane dominantan u javnom mnjenju i državnim politikama. Kritika loše američke politike, podseća O’Konor, treba da bude zasnovana na dubinskom poznавању Sjedinjenih Država, a ne na predrasudama o njima. S druge strane, O’Konor očekuje od američkih elita da odustanu od američke izuzetnosti i prigrle osnovnu vrednost koja je činila SAD primamljivim – liberalizam.

Daniel Q. Gillion, **The Loud Minority. Why Protests Matter in American Democracy**, Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2020.

Daniel Gillion je profesor na Univerzitetu Pensilvanije, zainteresovan za rasnu politiku i izučavanje političkog ponašanja građana SAD. Naslov njegove najnovije monografije „**The Loud Minority**“ inverzija je čuvene fraze predsednika Ričarda Niksona o tihoj većini, koja patriotski stoji uz američke vojnike u Vijetnamu. Autorova želja bila je da višedimenzionalno odgovori na jedno, osnovno pitanje: Da li protesti glasne manjine utiču na političko ponašanje tih većine tako da značajno promene izborne rezultate? On je to učinio u šest tematskih poglavlja. Prva tri poglavlja govore o istorijskoj ulozi protesta u američkom izbornom procesu, njihovom uticaju na izbore za predsednika i Kongres, i njihovom odnosu prema nacionalnim konvencijama dve najveće američke partije. Ostala poglavlja dubinski raspravljaju o tri fenomena. Tako se četvrto poglavlje bavi uticajem protesta na visinu donacija političkim opcijama, peto mobilizacionom snagom protesta na dan izbora, a šesto lokalnim implikacijama opšteameričkih protesta. Naposletku, Gillion tvrdi da protesti značajno utiču na izborne rezultate. On priznaje da oni mogu da dovedu do dalje polarizacije američkog društva, ali ih smatra nenadomestivom avangardom promene nabolje.

Korisni linkovi

Historic Films Archive

<https://www.historicfilms.com/>

Arhiv istorijskih filmova, smešten u Njujorku, vlasnik je licenci za više stotina hiljada raznovrsnog filmskog i televizijskog materijala, među kojima se nalaze i vredni rariteti iz 1895. godine. Celokupan sadržaj kolekcija ovog arhiva može se objediniti u trajanju od 50.000 časova, u potpunosti digitalizovanog i dostupnog, starog televizijskog programa, nemih i crtanih filmova, intervjuja, reklama, kao i video snimaka nastupa američkih muzičara koji pripadaju različitim žanrovima. Tako zainteresovani posetioci vebajta ili YouTube naloga ove institucije mogu uživati u jedinstvenim kolorizovanim nastupima Džozefine Bejker iz 1950-ih godina, prvom performansu Elvisa Prislijia, kao i nastupima savremenih izvođača poput Rijane i Snup Doga. Tematski heterogeni video materijali, licencirani od strane Arhiva istorijskih filmova, sastavni su deo brojnih nagrađivanih dokumentarnih filmova, ali takođe mogu biti interesantan istorijski izvor za istraživače koji se bave proučavanjem američke istorije, kulture i umetnosti.

The Bracero History Archive

<http://braceroarchive.org/>

Smanjen obim radne snage, nastao kao posledica ulaska Amerike u rat, doveo je 1942. godine do pokretanja Bracero programa saradnje između vlada Sjedinjenih Američkih Država i Meksika. Više miliona poljoprivrednih radnika iz Meksika je, prema uslovima sporazuma, do 1964. godine bilo uključeno u program rada, boraveći u različitim američkim državama. Arhiv posvećen ovom, nedovoljno poznatom eksperimentu o dolasku stranih radnika na američko tlo, sadrži digitalizovana dokumenta, fotografije i usmena svedočanstva učesnika Bracero programa. Na vebajtu arhiva, takođe su pohranjeni edukativni materijali i planovi za nastavnike i učenike, kako bi ova tema postala uvrštena u obrazovne programe i kako bi se podstaklo razumevanje ljudskih prava, socijalne pravde i Latino istorije u Americi. Za podrobnije izučavanje Bracero programa, na predloženom linku se može pristupiti relevantnoj literaturi, koja rasvetljava, ne samo jednu epizodu američke istorije, već predstavlja važan segment u tumačenju, uvek aktuelne, američke migracione politike.

Najave konferencije konkursi

Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u Srbiji otvorila je prijave za konkurse za Fulbrajtove stipendije za 2022/23. godinu (Fulbright Non-Degree Research Program for Doctoral Students i Fulbright Graduate Study Program Competition). Konkursi su otvoreni do 5. aprila 2021. godine, a detaljnije se možete informisati na priloženim linkovima:

<http://bit.ly/Fulbright-Research> i
<http://bit.ly/Fulbright-Graduate>

Gostovanje novinara, rok-kritičara i publiciste **Petra Pece Popovića**, u okviru serije razgovora „Moja Amerika“ koju će organizovati Centar za američke studije, pomereno je za drugu polovicu januara.

Centar za američke studije poziva vas da **28. decembra u 17:00** svečano ispratimo 2020. godinu i obeležimo našu drugu godišnjicu rada. Sa gostima iz Ambasade SAD **Timom Standaertom**, savetnikom za medije, kulturu i obrazovanje i **Majklom Brukom**, atašeom za kulturu, profesorke **Simona Čupić** i **Radina Vučetić** razgovaraće o američkom načinu proslavljanja Božića i Nove godine, podsetićemo se filmova i muzike bez kojih su praznični dani nezamislivi, osvrnućemo se na tradiciju tematskog kićenja Bele kuće i tragati za Deda Mrazom.

